Kokkuvõtvad sõnumid uuringust ja soovitused üleriigilisele planeeringule

Tiit Tammaru, Tartu Ülikool, Eesti teaduste akadeemia uurija-professor

ÜRP 2050 asustuse alusuuringu lõpuseminar
29.04.2025

Põhijäreldused

- Asustuse tasakaalustatud arengu tagavad vähemalt kümme majanduslikult tugeval järjel ja ühtlaselt üle Eesti paiknevat vedurlinna
- Parimat kestlikku arenguteed pakub ruumiliselt kompaktne asustus, mis aitab tagada parema ühenduse vedurlinnadega ning seeläbi nii töökohtade kui teenuste parema kättesaadavuse kõikjal Eestis
- Kasvavatele ja kahanevatele asulatele on vajalikud erinevad sekkumised, mis toetavad nii nende kompaktset arengut kui kvaliteetse elukeskkonna loomist

Analüüsitud stsenaariumid

Stsenaarium A
Pealinnastuv Eesti

Stsenaarium B
Regioonikeskuste Eesti

Stsenaarium C
Väikekeskuste Eesti

Stsenaarium C
Sisserände Eesti

Esimene põhijäreldus

Asustuse tasakaalustatud arengu tagavad vähemalt kümme majanduslikult tugeval järjel ja ühtlaselt üle Eesti paiknevat vedurlinna

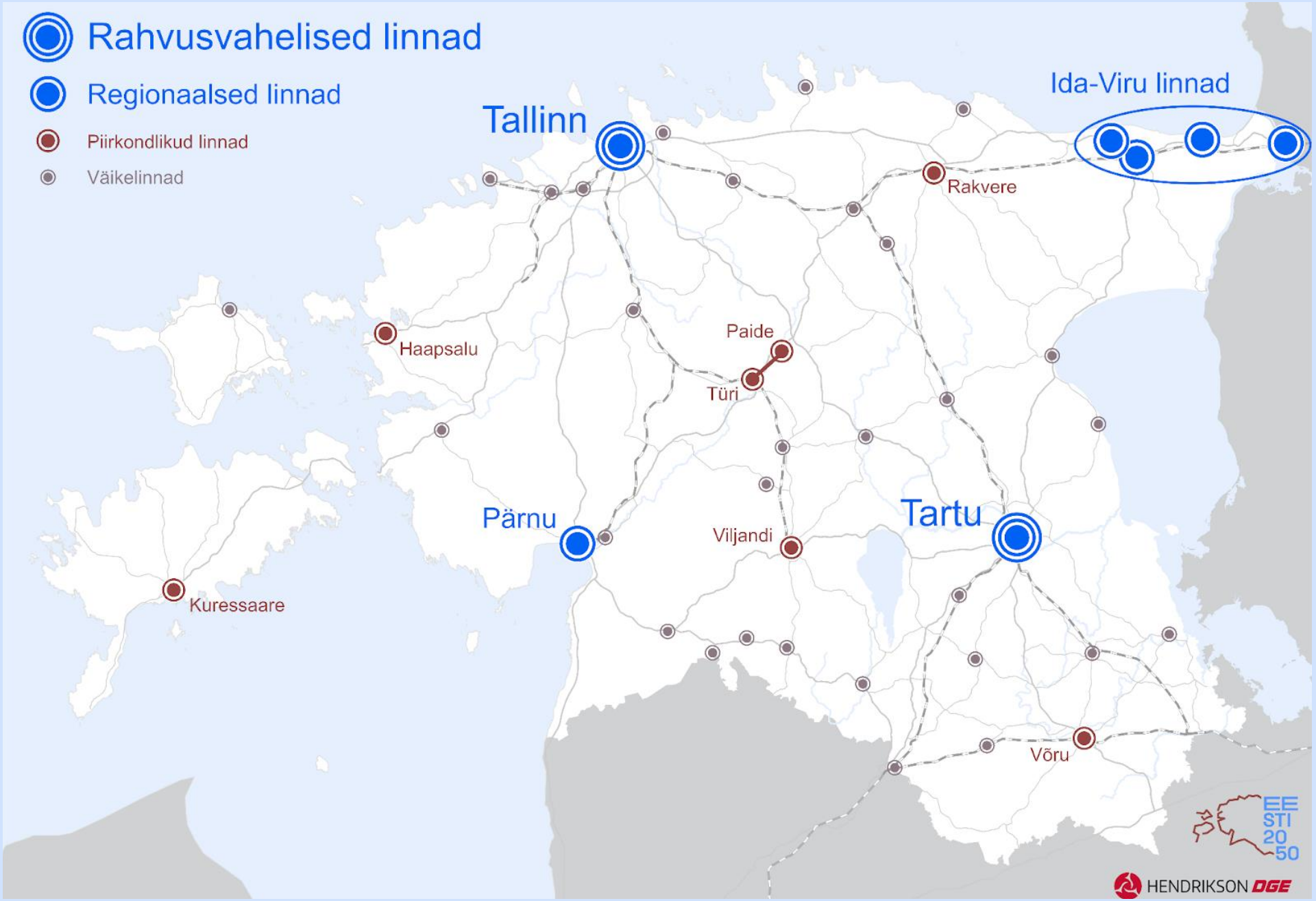
Rahvusvahelised linnad
Regionaalsed linnad
Piirkondlikud linnad
Väikelinnad
Tallinn
Ida-Viru linnad
Rakvere
Haapsalu
Paide
Türi
Pärnu
Viljandi
Tartu
Kuressaare
Võru
EE STI 20 50
HENDRIKSON DGE

Kokkuvõtvad sõnumid uuringust ja soovitused üleriigilisele planeeringule

Tiit Tammaru, Tartu Ülikool, Eesti teaduste akadeemia uurija-professor

ÜRP 2050 asustuse alusuuringu lõpuseminar
29.04.2025

Teine põhijäreldus

Parimat kestlikku arenguteed pakub ruumiliselt kompaktne asustus, mis aitab tagada parema ühenduse vedurlinnadega ning seeläbi nii töökohtade kui teenuste parema kättesaadavuse kõikjal Eestis

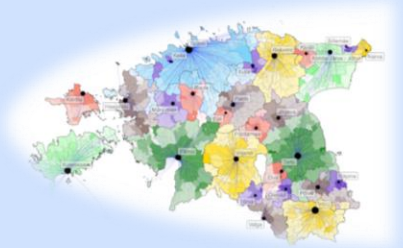

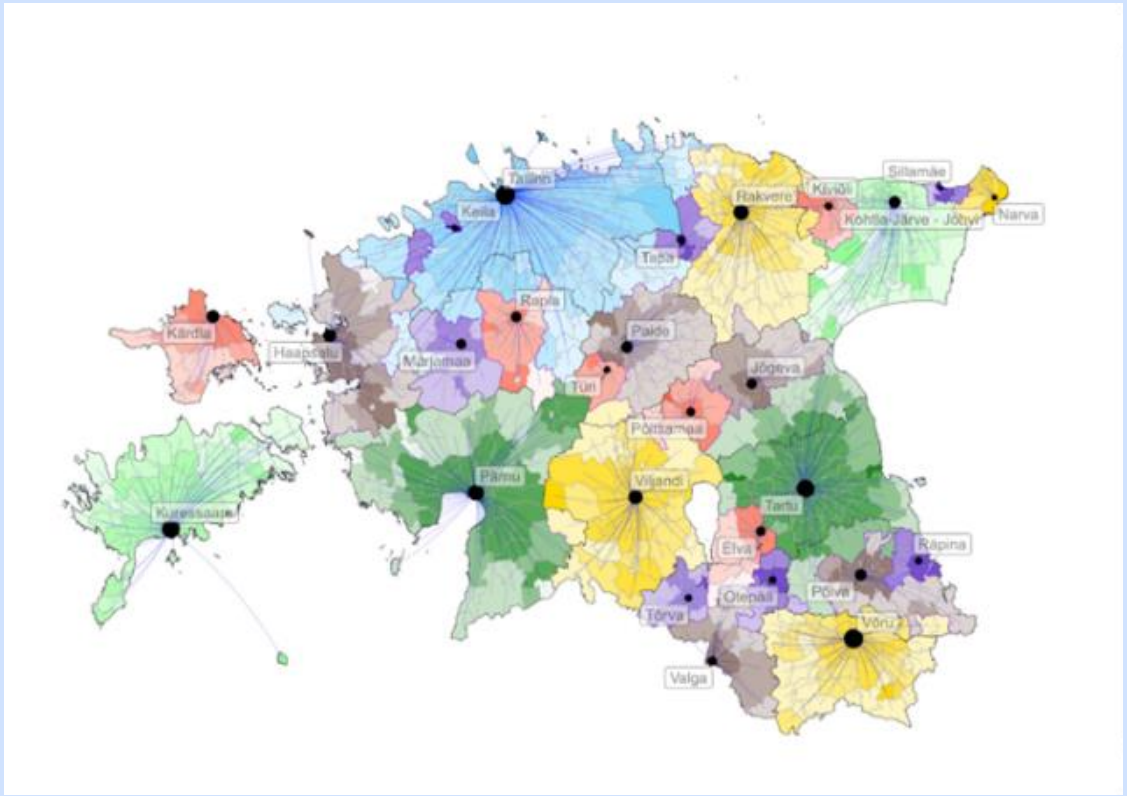
Tallinn
Keila
Rakvere
Kiviõli
Sillamäe
Kohtla-Järve - Jõhvi
Narva
Tapa
Rapla
Kärdla
Haapsalu
Märjamaa
Paide
Türi
Jõgeva
Põltsamaa
Pärnu
Viljandi
Kuressaare
Tartu
Elva
Räpina
Otepää
Põlva
Võru
Tõrva
Valga

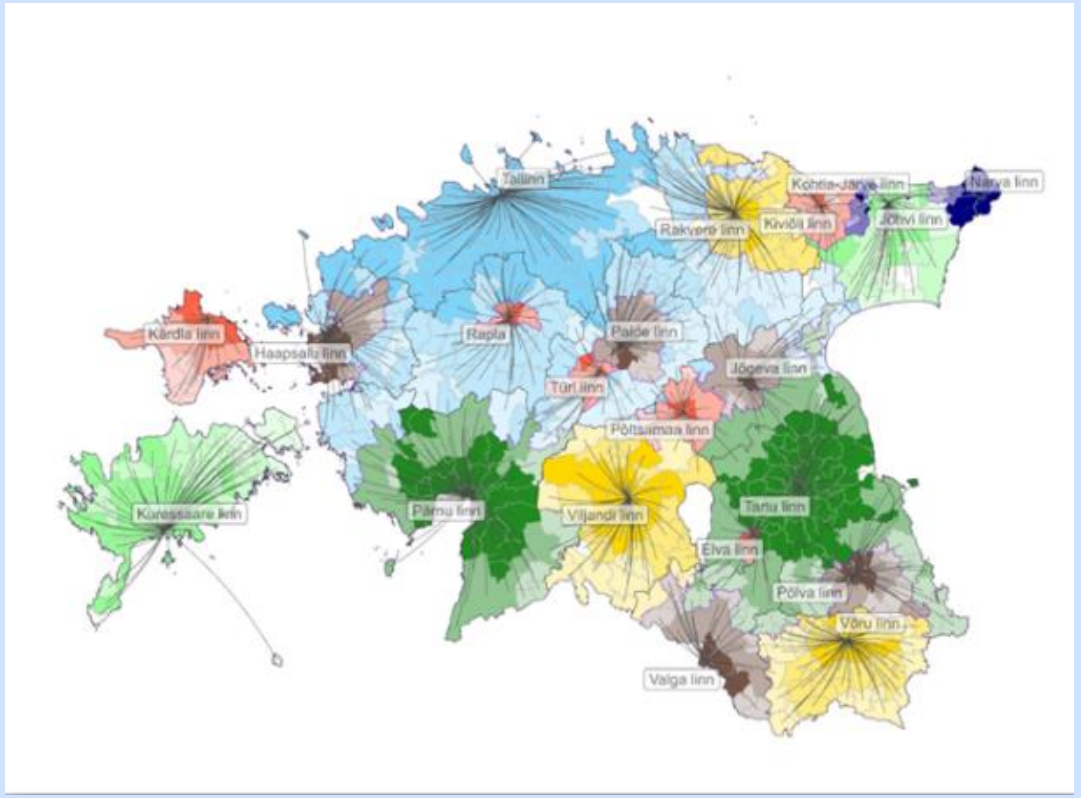
Tallinn
Kohtla-Järve linn
Narva linn
Rakvere linn
Kiviõli linn
Jõhvi linn
Kärdla linn
Haapsalu linn
Rapla
Paide linn
Jõgeva linn
Türi linn
Põltsamaa linn
Kuressaare linn
Pärnu linn
Viljandi linn
Tartu linn
Elva linn
Põlva linn
Võru linn
Valga linn

Kolmas põhijäreldus

Kasvavatele ja kahanevatele asulatele on vajalikud erinevad sekkumised, mis toetavad nii nende kompaktset arengut kui kvaliteetse elukeskkonna loomist

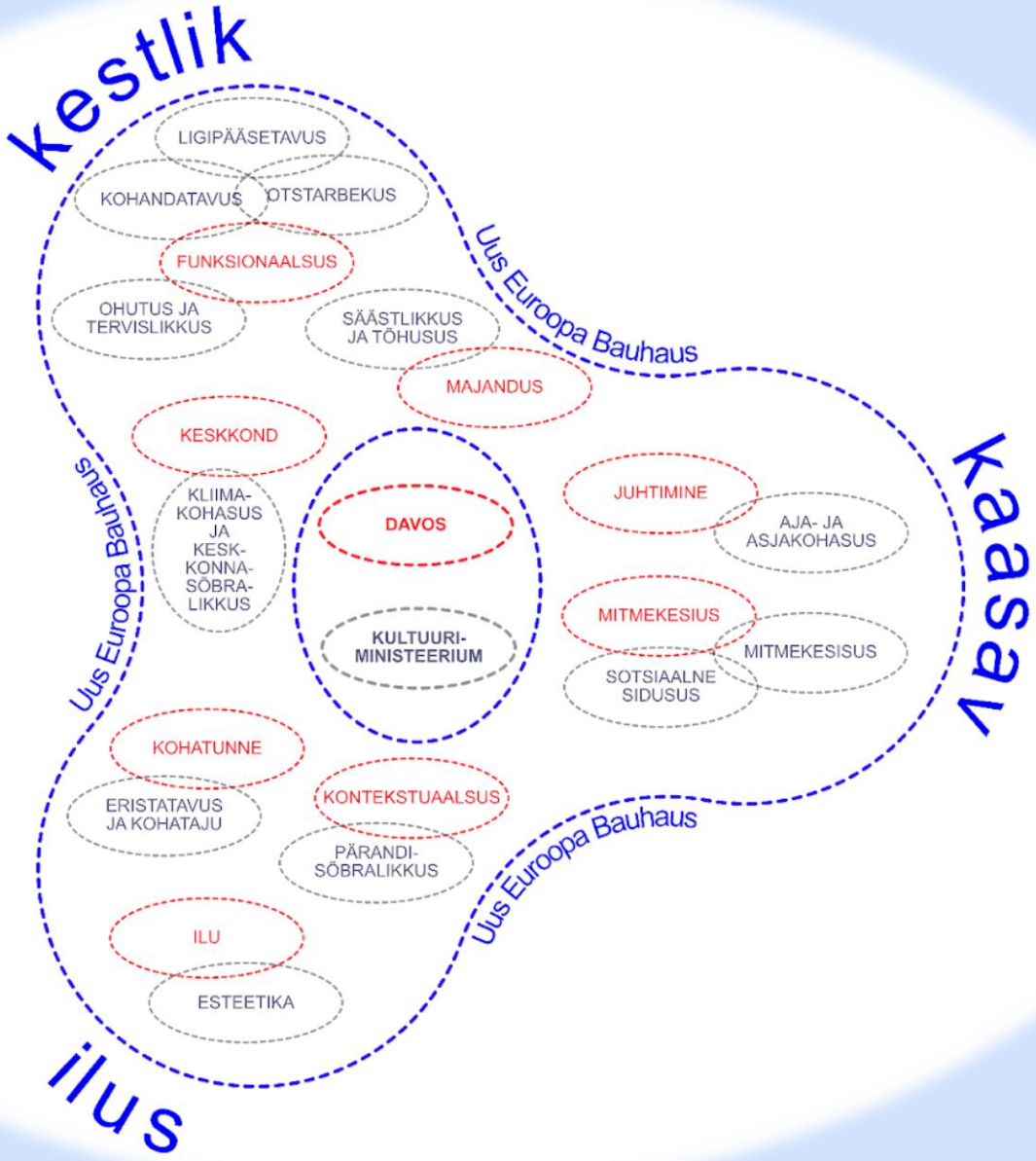
kestlik
kaasav
ilus
Uus Euroopa Bauhaus
Uus Euroopa Bauhaus
Uus Euroopa Bauhaus
LIGIPÄÄSETAVUS
KOHANDATAVUS
OTSTARBEKUS
FUNKSIONAALSUS
OHUTUS JA TERVISLIKKUS
SÄÄSTLIKKUS JA TÕHUSUS
MAJANDUS
KESKKOND
KLIIMA-KOHASUS JA KESK-KONNA-SÕBRA-LIKKUS
DAVOS
KULTUURI-MINISTEERIUM
JUHTIMINE
AJA- JA ASJAKOHASUS
MITMEKESIUS
MITMEKESISUS
SOTSIAALNE SIDUSUS
KOHATUNNE
ERISTATAVUS JA KOHATAJU
KONTEKSTUAALSUS
PÄRANDI-SÕBRALIKKUS
ILU
ESTEETIKA

Soovitused I:
Asustuse tasakaalustatud arengu tagavad vähemalt kümme majanduslikult tugeval järjel ja ühtlaselt üle Eesti paiknevat vedurlinna

- Tallinn ja Tartu peavad pakkuma rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisi töö- ja õppimisvõimalusi
- Regioonikeskused peavad pakkuma üleriigiliselt olulisi töö- ja õppimisvõimalusi
- Piirkondlikud linnad peavad suutma jätkuvalt pakkuda nii töökohti kui linnalist mitmekesisust koos kõrgemat järku teenustega, sh kõrgkoolid ja kutselised teatrid

Soovitused II:
Parimat kestlikku arenguteed pakub ruumiliselt kompaktne asustus, mis aitab tagada parema ühenduse vedurlinnadega ning seeläbi nii töökohtade kui teenuste parema kättesaadavuse kõikjal Eestis

- Nii nagu töökohad toetavad asustuse ühtlasemat arengut on kriitilise hulga inimeste olemasolu kriitilise tähtsusega ühenduste ja põhiteenuste pakkumiseks
- Koolivõrgu kokkutõmbamiseks seoses õpilaste arvu kahanemiga kaaluda suurema otsustusõiguse andmist KOV-dele ja kohalikele kogukondadele
- Kahaneva ja vananeva rahvastiku elu paremaks korraldamiseks on oluline digi- ja kojukandeteenuste läbimõeldud arendamine

Soovitused III:
Kasvavatele ja kahanevatele asulatele on vajalikud erinevad sekkumised, mis toetavad nii nende kompaktset arengut kui kvaliteetse elukeskkonna loomist

- Inimesed kolivad linnadest mujale keskkonna ja eluaseme mitte niivõrd tööga seotud põhjustel, mistõttu on nii kasvavates kui kahanevates asulates on oluline kvaliteetse elukeskkonna pakkumine, sh hoonete renoveerimise toetamine
- Kasvavates asulates on olulised jätkusuutlikud lahendused, mis aitavad hoida minimaalsena maahõive ning tagada olemasoleva ruumi uuskasutuse
- Kahanevates asulates on oluline läbimõeldud lammutamine ja renoveerimine koos minimaalsete taristuinvesteeringutega, sh stabiilse elektri, internetiühenduse ja toimiv teedevõrgu tagamine

Põhijäreldused

- Asustuse tasakaalustatud arengu tagavad vähemalt kümme majanduslikult tugeval järjel ja ühtlaselt üle Eesti paiknevat vedurlinna
- Parimat kestlikku arenguteed pakub ruumiliselt kompaktne asustus, mis aitab tagada parema ühenduse vedurlinnadega ning seeläbi nii töökohtade kui teenuste parema kättesaadavuse kõikjal Eestis
- Kasvavatele ja kahanevatele asulatele on vajalikud erinevad sekkumised, mis toetavad nii nende kompaktset arengut kui kvaliteetse elukeskkonna loomist